

Projekt badawczy jest poświęcony jednemu z najistotniejszych zjawisk społecznych pełnego średniowiecza w Europie Środkowej – migracji i relacjom interetnicznym w dobie transformacji społeczno-ustrojowej pełnego średniowiecza. Celem jest rozpoznanie skali, znaczenia społecznego, kulturowego i politycznego napływu obcego rycerstwa na ziemie czeskie w okresie od połowy XII w. aż po połowę XIV. Badany okres obejmuje półtora stulecia rządów ostatnich Przemyślidów i panowanie pierwszego z władców nowej dynastii Luksemburgów. Na podstawie wstępnego rozpoznania tematu stwierdzić można już na obecnym etapie badań, że największa fala migracji wystąpiła w drugiej połowie XIII w., a jej chronologia jest zbieżna ze zjawiskami występującymi równolegle na Śląsku. Skala wydaje się kwantytatywnie mniejsza w porównaniu ze Śląskiem, choć wrażenie to może być kwestią częstotliwości występowania przybyszów w materiale źródłowym. W dokumentach królewskich w roli świadków występują oni znacznie rzadziej i w mniejszej liczbie, co oznaczać może dużo większe trudności z dostępem do dworu i karier w otoczeniu władców czeskich, niż np. do mniejszych dworów władców sąsiedniego Śląska. Kierunki z których napływali imigranci wydają się tożsame. – tj dominują wschodnie obszary Rzeszy. Przebadane zostaną czynniki warunkujące migrację, tj. sytuacja społeczna rycerstwa w kraju pochodzenia, wiedza i wyobrażenia na temat ziem czeskich i ich władców, procesy akulturacji i asymilacji przybyszów oraz ich wpływ polityczny i kulturalny na przemiany społeczne ziem czeskich. Syntezę problematyki umożliwi zestawienie bazy danych na temat imigrantów obecnych w Czechach w badanym okresie.

Zjawisko migracji obcego rycerstwa na ziemie czeskie w średniowieczu nie było nigdy przedmiotem kompleksowego badania. Poświęcono mu nieco uwagi jedynie w starszej niemieckiej literaturze sprzed II wojny światowej. Prace te organiczyły się w istocie do monograficznego opracowania kilku rodzin przybyszów. Rozpoznanie tytułowego problemu jest jednak kluczowe dla zrozumienia procesów społecznych, zachodzących w całej Europie Środkowej. Ziemie czeskie ze względu na swoją bliskość polityczną i geograficzną względem terytoriów Rzeszy Niemieckiej, skąd wyszła największa fala migracyjna (tj. Turyngii i Saksonii) oraz Śląska, pozostawały bardzo ważnym miejscem na trasie rycerskich wędrówek. Wobec znakomitego i wzorcowego opracowania problematyki migracji rycerskich na Śląsk przez Toamsza Jurka, a ostatnio także na Pomorze Zachodnie przez Krzysztofa Guzikowskiego, brak analogicznych studiów dla ziem czeskich pozostaje dotkliwą luką badawczą. Projekt stanowić będzie ważny element w studiach nad środkowoeuropejską „diasporą arystokratyczną” – jak to określił Robert Bartlett – uczestniczącą w ekspansji kulturowej i demograficznej Zachodu oraz procesie modernizacji struktur władzy na obszarach młodszej Europy. Wyniki badań zostaną opublikowane w formie książkowej.